

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 6. 1957, sp. zn. Cz 267/57

Číslo: 107/1957

Právní věta:

Výživné je za podmínek ustanovení § 251 o. s. ř. určit i pro nezletilé dítě umístěné v dětském domově. Výživné dítěti takto stanovené považuje se v takovém případě za vlastní příjem dítěte.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.06.1957

Spisová značka: Cz 267/57

Číslo rozhodnutí: 107

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Děti - výživné, Dětské domovy

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V opatrovnické věci nezl. Marcely N., narozené 16. dubna 1949, určil lidový soud v Jilemnici usnesením z 26. října 1956 výživné v částce 90 Kčs měsíčně, které je otec dítěte povinen platit od 1. listopadu 1956. Podle rozhodnutí soudu má otec platit výživné do státního dětského domova v L., kde je nezletilá ve výchově.

Proti tomuto usnesení stěžovala si úřadovna ochrany mládeže potud, pokud soud určil výživné od prvního dne v měsíci následujícím po vydání usnesení, stěžovala si dále proti nízké výměře výživného a proti tomu, že lidový soud neurčil, komu má být výživné odesíláno.

Proti usnesení lidového soudu stěžoval si otec dítěte a znovu tvrdil, že není otcem nezletilého dítěte.

Krajský soud v Liberci zrušil usnesení lidového soudu i řízení jemu předcházející. Své rozhodnutí opřel o § 57 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť výkonný orgán národního výboru vyměřující ošetrovné nepotřebuje podle jeho názoru pro své rozhodnutí žádné soudní opatření, ježto zákonná vyživovací povinnost otce dítěte vyplývá přímo ze zákona.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že uvedeným usnesením krajského soudu v Liberci byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Podle spisu rodiče dítěte spolu nežijí a jejich manželství bylo rozloučeno rozsudkem ze dne 17. září 1948. Nežijí-li rodiče dítěte spolu a neplní-li k dítěti výživovací povinnost, vzniká soudu úkol, aby zahájil řízení podle § 251 o. s. ř. a výživné určil. Názor krajského soudu, že k určení výživného nemůže dojít proto, že dítě je v dětském domově, kde za opatrování osobních potřeb dítěte se platí ošetrovné, jež vyměřují jen národní výbory, není správný.

Rozsah výživovací povinnosti rodičů k nezletilým dětem je určen výdělečnými a majetkovými možnostmi rodičů a potřebami dětí. Je tedy základ rozhodný pro určení výživného jiný, než základ, podle kterého dochází k vyměření ošetrovného, jež se platí za děti umístěné v dětských domovech. Výkonný orgán rady národního výboru vyměří ošetrovné jen tehdy, jestliže poplatek nebyl správně a včas zaplacen, nebo požádá-li o to poplatník (§ 60 vyhl. min. fin. č. 234/1953 Ú. l.). Podle směrnic o jednotné úpravě ošetrovného v dětských domovech (pro děti ve věku od 1 od 3 let směrnic min. zdrav. poř. č. 149/1953 Sb. ob. pro KNV, pro děti starší směrnice min. školství a kultury poř. č. 586/1952 téže Sbírky) se ošetrovné vybírá až do plné sazby jednak od umístěných dětí, které mají vlastní příjmy, jednak od rodičů neb od osob, které mají k umístěným dětem výživovací povinnost, pokud neplatí výživné určené soudem. Zatím co soud určí výživné proti každému z rodičů v poměru k jeho výdělečným a majetkovým možnostem, ošetrovné se vybírá podle sazeb s přihlédnutím k příjmu rodičů a k počtu členů rodiny, kteří jsou převážně odkázáni na tento příjem. Výživné se posuzuje pro režim ošetrovného za vlastní příjme dítěte a jeho příjemce je povinen odevzdat je celé až do výše plného ošetrovného správě dětského domova. Ošetrovné platí dítě, jestliže má příjem, jinak osoby, které mají zákonnou povinnost výživovací k dítěti.

Zatím co ošetrovné je částečnou náhradou za ubytování, stravování, ošetření, po př. ošacení nebo za jinou péči (§ 54 odst. 2 cit. vyhlášky), výživné má rozsah širší a může uspokojovat další potřeby dítěte, tedy i ty, jež nejsou kryty péčí dětského domova. Výživné je nárokem dítěte, ošetrovné pak nárokem státu. Vznik poplatkové povinnosti se váže k jiným podmínkám než vznik povinnosti rodičů k výživnému vůči dítěti. Poplatková povinnost se končí, jakmile dítě odejde z kolektivní péče, kdežto povinnost k plnění výživného trvá dále až do doby, kdy je dítě samo schopno se živit. Pobyt dítěte v dětském domově má však vliv na rozsah odůvodněných potřeb dítěte, jež jsou částečně uspokojovány domovem, a to do výše poplatku určeného podle sazebníku. Další potřeby dítěte mohou pak být uspokojeny jen v rámci výživného, že bylo soudem určeno, jestliže je rodiče dobrovolně neuspokojují.

Při určení výživného přihlíží soud k odůvodněným potřebám dítěte a k výdělečným a majetkovým možnostem rodičů. Při vyměřování ošetrovného se přihlíží k jiným podmínkám a může dokonce být od jeho vyměření ve zvlášť odůvodněných případech upuštěno. Soud, jenž určuje výživné pro dítě jsoucí v péči dětského domova, rozhoduje tedy v rámci své pravomoci a nijak nezasahuje do pravomoci národních výborů. Rozhodnutím krajského soudu byl proto porušen zákon v ustanovení § 57 odst. 1 písm. b) o. s. ř., jestliže stížnostní soud z tohoto důvodu zrušil usnesení lidového soudu a řízení jemu předcházející.

Srov. rozhodnutí č. 28/1955 Sbírky rozhodnutí čs. soudů, ve kterém je vyloženo, že určení výše ošetrovného za nezletilé dítě umístěné v dětském domově nepatří do pravomoci soudů. Tomuto rozhodnutí nelze však rozumět tak, že by soud nebyl vůbec povolán rozhodovat o nároku nezl. dítěte umístěného v dětském domově na úhradu osobních potřeb.